

Rashtriya Sanskrit Vidyapeetha : Tirupati
Department of Mimansa
2020

Name of the programme - Shastri

SEMESTER – 1

Paper-1:

75 Marks

मीमांसाशास्त्रप्रवेशिनी भागः - 1

(सम्पूर्णः)

ग्रन्थः)

लेखकः – डा. श्रीरामः ए. एस्,
रा.सं.विद्यापीठम्, तिरुपति:

प्राप्तिस्थानम् –

Unit Name	Objectives
Unit 1 – प्रथमपारेच्छेदस्य प्रथमपाठात् चतुर्थपाठान्तम्	दशेनस्य पारेचयः, मीमांसापदस्य अर्थज्ञानम्, सूत्रकारादीनां परिचयः, प्रस्थानत्रयस्य च परिचयः भवति।
Unit 2 – पञ्चमपाठात् द्वावेतीयपारेच्छेदस्य तृतीयपाठपर्यन्तम्	मीमांसाशास्त्रेण प्रातेपाद्यावेषयाणा ज्ञानम्, अनुबन्धस्य परिचयः, अधिकरणज्ञानम्, धर्मलक्षणवेदादीनां ज्ञानं भवति।
Unit 3 – चतुर्थपाठात् षष्ठपाठान्तम्	विधि-निषेध-अथेवादादीनां ज्ञानं भवति।
Unit 4 – सप्तमपाठात् द्वावेतीयपारेच्छेदान्तम्	मन्त्र-स्मृते-आचार-नामधेय-वाक्यशेष-सामर्थ्यानां परिचयः भवति।
Unit 5 – तृतीयपारेच्छेदः	भावना-अपूर्वे-स्तोत्रशस्त्रादीनां ज्ञानं भवति। भावनाभेदबोधकप्रमाणानां ज्ञानं च भवति।

Paper-2:

75 Marks

मीमांसाशास्त्रप्रवेशिनी भागः - 2

(सम्पूर्णः)

ग्रन्थः)

लेखकः – डा. श्रीरामः ए. एस्,
रा.सं.विद्यापीठम्, तिरुपति:

प्राप्तिस्थानम् –

Unit Name	Objectives
-----------	------------

Unit 1 – प्रथमपरिच्छेदः	अङ्गत्वस्य परिचयः, अङ्गताबोधकप्रमाणानां परिचयः भवति।
Unit 2 – द्वितीयपरिच्छेदतृतीयपरिच्छेदौ	प्रयुक्त-क्रमयोः, क्रमबोधकप्रमाणानां च ज्ञानं भवति।
Unit 3 – चतुर्थपञ्चमपरिच्छेदौ	उत्तरषष्टकस्य ज्ञानं भवति
Unit 4 – षष्ठपरिच्छेदः	प्रमाणानां परिचयः भवति
Unit 5 – सप्तमाष्टमपरिच्छेदौ	प्रमेयानां ज्ञानम्, ग्रन्थकतुः च ज्ञानं भवति

SEMESTER – 2

Paper-3:

75 Marks

अर्थसङ्ग्रहः

(आदितः)

अङ्गभेदनिरूपणपर्यन्तम्)

सम्पादकः – डा. श्रीरामः ए. एस्, प्राप्तिस्थानम् –
श्रीवेङ्कटेश्वरवेदविश्वविद्यालयः, तिरुपति:

Unit No.	Unit Title	Objectives
I	आरम्भात् गुणाविधौ न मत्वर्थलक्षणौ इत्यन्तम्	अध्ययनविधिः, धर्मलक्षणम्, धर्मः, भावना, भावनाविभागः विधिः, विशिष्टविधिः इत्यादीनां ज्ञानं भवति।
II	समानपदश्रुत्यन्तम्	विधिविभागः, उत्पत्तिविधिः, विनियोगविधिः, श्रुतिः, श्रुतिविभागः इत्यादीनां ज्ञानं भवति।
III	आख्यातार्थनिरूपणात् वाक्यनिरूपणान्तम्	श्रुतिप्राबल्यम्, लिङ्गम्, वाक्यम् इत्यादीनां ज्ञानं भवति।
IV	प्रकरणात् स्थाननिरूपणान्तम्	प्रकरणम्, स्थानम् इत्यादीनां ज्ञानं भवति।
V	समाख्यातः अङ्गभेदनिरूपणान्तम्	समाख्या, अङ्गानां भेदः इत्यादीनां ज्ञानं भवति।

Paper-4:

75 Marks

अर्थसङ्ग्रहः
आन्तम)

(प्रयोगविधितः

सम्पादकः – डा. श्रीरामः ए. एस्, प्राप्तिस्थानम् –
श्रीवेङ्कटेश्वरवेदविश्वविद्यालयः, तिरुपति:

Unit No.	Unit Title	Objectives
I	àyaegivXyNtm!	लौकिकवैदिक कार्येषु क्रमः अवगतो भवति ।
II	Aixkarat! mTvwRI][aÉyat! namxeyaNtm!	कर्तृत्वं भोक्तृत्वं , नामधेयस्य प्रामाण्यं अनेन प्रतिपादितं भवति ।
III	vaKyÉedat! pÂmàkr[inêp[m!	नामधेयनिमित्तं कीदृशं इति ज्ञानं संपाद्यते ।
IV	pÂmàkaro{fnat! pdzaôivcaraNtm!	केषांचित् पक्षः नामधेयनिमित्ते नैव प्रामाणिकम् इति निर्णयज्ञानं प्राप्यते ।
V	AwRvadaNtm!	लौकिकवैदिकयोः प्राशस्त्य ज्ञानस्य कीदृशं वैशिष्ट्यमिति जायते । अस्य ग्रन्थस्य ज्ञानेन नेट् परीक्षायां महानुपयोगो भवति ।

SEMESTER – 3

Paper-5:

75 Marks

जैमिनीयन्यायमाला (प्रथमाध्यायस्य आदिमपादद्वयम्)

सम्पादकः – डा. श्रीरामः ए. एस्, (न्यायमालाविवृतिः) प्राप्तिस्थानम् – श्रीरामः ए एस्,
9032291671

Unit No.	Unit Title	Objectives
I	AarMÉat! AXyayiv;yàitpadnm!	एतत् अध्ययनेन छात्रैः मीमांसा शास्त्रगत अध्यायार्थाः अवगताः भवेयुः
II	àwmaXyayiv;yat! ÖadzaXyayiv;yaNtm!	मीमांसायां षष्ठि संख्याकाः पादाः सन्ति । तेषां विषयाः ज्ञेयाः स्युः ।
III	ij}asaixkr[at! t&tlyaixkr[pyRNtm!	धर्मस्य विचारणीयत्वं धर्म लक्षणं च अधीयते ।
IV	ctuwaRixkr[at! vedapaEé;eyTvaixkr[pyRNt	प्रत्यक्षादीनां धर्म अप्रामाण्यं वेदस्यैव प्रामाण्यं

	m!	शब्दनित्यत्वं वेदापौरुषेयत्वं च अवगम्यन्ते ।
V	iÖtlypad>	अर्थवादस्य मन्त्रस्य च प्रामाण्यं अनेन प्रतीयते ।

Paper-6:

75 Marks

जैमिनीयन्यायमाला (प्रथमाध्यायस्य तृतीयचतुर्थपादौ)

प्रकाशकः कृष्णदासाकादेमि, वाराणसी.

Unit No.	Unit Title	Objectives
I	आरम्भात् सप्तमाधिकरणामन्तम्	स्मृतेः आचारस्य च प्रामाण्यं अवगम्यते ।
II	sYmaixkr[at! àwmaixkr[pyRNtm!	लौकिकवैदिकयोः शब्दयोः समत्वं एवं शब्दस्य आकृतावेव शक्तिः व्याकरणस्य प्रामाण्यं इत्यादिकं अवगम्यते ।
III	iÖtlyaixkr[at! sYmaNtm!	वेदे पठितानां उद्भिदादि शब्दानां नामधेयत्वं कैश्चित् निमित्तैः भवतीति न्यायैः अवगम्यते ।
IV	Aòmat! ÇyaedzaNtm!	लौकिकप्रयोजन वैदिकप्रयोजन पर शब्दाः के इति निर्णय ज्ञानं भवति ।
V	ctudRzat! iv<zaixkr[aNtm!	गौणी वृत्तिः षट्भिः प्रकारैः साध्यते - सामर्थ्यस्य वाक्यशेषस्य च प्रामाण्यं जातं भवति

SEMESTER – 4

Paper-7:

75 Marks

जैमिनीयन्यायमाला

(द्वितीयाध्यायस्य प्रथमद्वितीयपादौ)

प्रकाशकः कृष्णदासाकादेमि, वाराणसी.

Unit No.	Unit Title	Objectives
----------	------------	------------

I	उपक्रमात् मन्त्रविधायकत्वा-धिकरणान्तम्	भावार्थविचारः, अपूर्वविमर्शः, स्तोत्रलक्षणम्, शस्त्रलक्षणम्, इत्यादिः
II	मन्त्रानेवेचनात् यजलक्षणान्तम्	मन्त्रलक्षणम्, ऋगादीनां लक्षणम्, इत्यादिः
III	निगदाधिकरणात् व्यवायाधिकरणान्तम्	एकवाक्यत्ववाक्यभेदानुषङ्गादीनां लक्षणम्
IV	द्वितीयस्य आरम्भात् षष्ठाधिकरणान्तम्	आधाराग्निहोत्रम्, पशुसोमादिविचारः
V	सा सप्तमात् आन्तम्	संख्या, संज्ञा, गुणः, इन्द्रियकामादिविचारः

Paper-8:

75 Marks

जैमिनीयन्यायमाला
तृतीयचतुर्थपादौ)

(द्वितीयाध्यायस्य

प्रकाशकः कृष्णदासाकादेमि, वाराणसी.

Unit No.	Unit Title	Objectives
I	उपक्रमात् आधानाधिकरणान्तम्	रथन्तरादीनाम्, आधानविवरणम्,
II	दाक्षायणविचारात् वत्सालम्भविचारान्तम्	दाक्षायणादिविचारः
III	सप्तमात् नवमान्तम्	नैवारचरु-अदाभ्यादिविचारः
IV	दशमात् द्वादशान्तम्	अग्निचयनमासाग्निहोत्रादिविचारः
V	त्रयोदशात् चतुर्थपादान्तम्	अवेष्टियावज्जीवशाखान्तरादिविचारः

SEMESTER – 5

Paper-9:

75 Marks

न्यायप्रकाशः

(आदितः अङ्गभेदनिरूपणपर्यन्तम्)

प्रकाशकः चौखम्बाप्रकाशनम्, वाराणसी.

Unit No.	Unit Title	Objectives
----------	------------	------------

I	AarMÉat! gu[ivxaE n mTvwRI][a #TyNtm!	धर्मलक्षणं विशिष्टविधौ मत्वर्थलक्षणा बहवो न्यायाः अवगता भवन्ति ।
II	smanpd'iuTyNtm!	अडगताबोधकप्रमाणेषु श्रुतेः प्राबल्यं तद्वैविध्यं च प्रतीतं भवेत् ।
III	AaOyatawRinêp[at! vaKyinêp[aNtm!	आख्यातस्य कर्तरि शक्तिः उत भावनायामिति , अर्थस्वभावस्य एकवाक्यरूप वाक्यस्य वैशिष्ट्यं प्राप्यं भवेत् ।
IV	àkr[at! Swaninêp[aNtm!	उभयाकाङ्क्षारूप प्रकरणस्य स्थानस्य च ज्ञानेन लोकेपि मानवक परस्परसापेक्षता अवगता भवेत् ।
V	smaOyat> A¼Éedinêp[aNtm!	लौकिकवैदिकरूप समाख्यायाः प्रामाण्यं एवं अडगवैविध्यं निरूपितम् ।

Paper-10:

75 Marks

न्यायप्रकाशः

(प्रयोगविधितः आन्तम)

प्रकाशकः चौखम्बाप्रकाशनम्, वाराणसी.

Unit No.	Unit Title	Objectives
I	àyaegivXyNtm!	लोकवेदयोः प्रयोगक्रमः कीदृशः इति प्रतीतिप्राप्तिः
II	Aixkarat! mTvwRI]णÉyat! namxeyaNtm!	कर्तृत्वभोक्तृत्वे मत्वर्थलक्षणभिया नामधेयत्वं निरूपितम्
III	vaKyÉedat! pÂmàkarinêp[m!	पञ्चमप्रकार निरूपणेन अतिरिक्त निमित्तं उत्थितं भवति ।
IV	pÂmàkazo{fnat! pdzaôivcaraNtm!	पञ्चमप्रकार खण्डनेन चत्वार्येव निमित्तानि इति निर्णयः भवति ।
V	ÉavnaNtm!	आर्थी भावना स्वरूपं तेन प्रवृत्तिः विदिता ।

SEMESTER – 6

Paper-11:

75 Marks

जैमिनीयन्यायमाला
अधिकरणानि

(तृतीयाध्यायस्य चत्वारः पादाः)

75

प्रकाशकः कृष्णदासाकादेमि, वाराणसी.

Unit No.	Unit Title	Objectives
I	प्रथमः पादः	शेषत्वलक्षणोदाहरणविचारः
II	द्वावेतीयपादगतपञ्चदशाधिकरणानि	सूक्तवाकादिविचारः
III	शाधिकरणात् तृतीयपादगतैकादशाधिकरणपर्यन्तम्	भक्षणे वषट्कारदेवताविचारः
IV	द्वादशाधिकरणात् सप्तमाधिकरणान्तम्	जाघन्यादिविचारः
V	अष्टमाधिकरणात् चतुर्थपादान्तम्	अनृतवदननिषेधादिविचारः

Paper-12:

75 Marks

जैमिनीयन्यायमाला (तृतीयाध्यायस्य पञ्चमपादात् आन्तम्) 82 -
अधिकरणानि

प्रकाशकः कृष्णदासाकादेमि, वाराणसी.

Unit No.	Unit Title	Objectives
I	— प्रथमपादगतपञ्चदशाधिकरणानि	सोमभक्षणादिविचारः
II	— षोडशाधिकरणात् द्वितीयपादगतैकादशाधिकरणान्तम्	एकपात्राणाम् अनुज्ञापनादिविचारः
III	— द्वादशाधिकरणात् शाधिकरणान्तम्	चित्रिण्यादीष्टकादिविचारः
IV	— द्वादशाधिकरणात् त्रिंशदधिकरणम्	चमसाध्वर्यवादिविचारः
V	— पञ्चमाधिकरणात् चतुर्थपादान्तम्	वृष्टिकामादिविचारः

--	--	--